

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **N. V. H.**, zast. JUDr. Rostislavem Netrvalem, Ph.D., advokátem, se sídlem Zlatnická 78/I, Klatovy, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, pošt. schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 1. 2004, č. j. 59 Az 512/2003 – 12,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupci stěžovatele – advokátu JUDr. Rostislavu Netrvalovi, Ph.D., se sídlem Klatovy, Zlatnická 78/I, **se určuje** částkou 2150 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 3. 2003, č. j. OAM-3767/VL-10-C10-2002, nebyl žalobci udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo vysloveno, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 tohoto zákona. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu jmenovaného je snaha předejít tímto způsobem možnému správnímu vyhoštění, neboť v zemi pobýval bez dokladů a povolení k pobytu. Žadatel dále uvedl, že v zemi původu odmítl v roce 2001 i 2002 nastoupit k výkonu základní vojenské služby. Žádný postih z odmítnutí vojenské základní služby neměl. Žadatel neměl stálé zaměstnání a živili jej jeho rodiče. Z pohovoru vyplynulo, že měl ekonomické potíže, které byly hlavním důvodem jeho odchodu ze země. Žadatel potvrdil, že neměl problémy se státními orgány a nebyl trestně stíhán. Správní orgán dospěl k závěru, že důvody uváděné žadatelem nelze podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Neshledal rovněž

podmínky pro udělení azylu podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Konstatoval dále, že nedospěl k závěru, že by žadatel náležel k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal, že napadené rozhodnutí nemá náležitosti správního rozhodnutí, neboť není v souladu s § 47 odst. 5 správního řádu podepsáno oprávněnou osobou. Dále namítal, že o udělení azylu nežádal z důvodu ekonomického. Zdůrazňoval, že Vietnam opustil proto, že tam už nemohl zůstat pod hrozbou pošlapání lidských práv vládnoucím režimem. Nemohl dále skrývat svou existenci kvůli tomu, že nechtěl jít na vojnu. Nesouhlasil s informacemi, které jsou uvedeny správním orgánem v jeho rozhodnutí, protože tyto informace nejsou pravdivé a skutečné a jsou zkreslené. Poukázal na to, že má obavy o svůj život i o svou osobní svobodu s tím, že v případě návratu do Vietnamu budou vůči němu použity psychické a případně fyzické sankce, protože v této zemi nejsou zásadním způsobem dodržována lidská práva. Navrhoval, aby napadené rozhodnutí správního orgánu bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 27. 1. 2004, č. j. 59 Az 512/2003 – 12, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu správního spisu. Shodně jako správní orgán dospěl k závěru, že pokud jde o základní vojenskou službu, nemá nejmenší důvod se odchylovat od prejudikatury, podle níž povolávání vlastních občanů k výkonu vojenské služby samo o sobě není ještě pronásledováním z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení. Dále uvedl, že ekonomické důvody a snaha vyhnout se základní vojenské službě ve Vietnamu, stejně tak jako legalizace pobytu v České republice, nejsou důvody, pro něž by mohl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu. Námitky žalobce ve vztahu k ustanovení § 47 odst. 5 správního řádu neshledal důvodnými a konstatoval, že ve spise správního orgánu je založeno rozhodnutí, které je vlastnoručně podepsáno Ing. L. S., vedoucí oddělení azylového řízení, odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Jelikož tato pracovnice uvedeného odboru byla ředitelem tohoto odboru PhDr. T. H. pověřena, aby v obdobích jeho dočasné nepřítomnosti, mj. v průběhu roku 2003, podepisovala na základě písemného pověření ze dne 2. 1. 2003 vydaná správní rozhodnutí ve věci řízení o azylu (správní orgán tuto skutečnost soudu k jeho výzvě doložil), jedná se v daném případě toliko o porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které samo o sobě nemohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (§ 65 odst. 2 s. ř. s. a contrario). Soud dále konstatoval, že zbývající námitky jsou prezentovány toliko v obecné rovině, přičemž soud v obecné rovině konstatoval, že podle jeho názoru správní orgán ve vytýkaných směrech nijak nepochybil a v průběhu správního řízení zjistil přesně a úplně skutečný stav věci a vyvodil z něho odpovídající právní závěry, s nimiž se soud zcela ztotožňuje. Soud poté dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podal včas kasační stížnost žalobce (dále jen „stěžovatel“). Namítal, že rozsudek Krajského soudu v Plzni považuje za vadný v důsledku nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem. Zdůrazňoval, že Vietnam opustil proto, že tam nemohl zůstat pod hrozbou pošlapání lidských práv vládnoucím režimem. Uvedl dále, že má obavy o svůj život a svobodu, neboť v případě návratu do Vietnamu budou vůči němu použity psychické a případně i fyzické sankce. Vyslovil názor, že pod pojmem „zastávání určitých politických názorů“ rozumí i právo svobodně žít, svobodně se vyjadřovat, neživořit, mít možnost vzdělání, svobodu náboženského vyznání i svobodu mít svou rodinu atd. Dále srovnával situaci ve Vietnamu se situací v bývalé Československé socialistické

republice a dovozoval, že by jeho žádosti mělo být vyhověno. Navrhoval, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení. Současně požádal o ustanovení advokáta a o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 25. 10. 2004, č. j. 59 Az 512/2003 – 38, ustanovil stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti zástupce – advokáta, se sídlem Zlatnická 78/I, 339 01 Klatovy.

V doplnění kasační stížnosti poukazoval stěžovatel na to, že nenastoupení vojenské služby ve Vietnamu je přísně trestné, a osoby, které vojenskou službu nenastoupí, jsou považovány za vlastizrádce. Odmítavý postoj je pak státními orgány i obyvatelstvem uplatňován i vůči osobám, které opustily svou vlast a vytvořily si novu existenci v demokratických státech západní Evropy. Pokud tedy označil v žádosti o azyl i ekonomické důvody, byl význam těchto důvodů ze strany správního orgánu přeceněn, když nebyly zohledněny shora uvedené skutečnosti. Stěžovatel vyslovil dále názor, že krajský soud nezohlednil správně jeho argumenty o jeho obtížích v domovském státě a posoudil je mechanicky, stejně tak jako správní orgán. Napadené rozhodnutí proto shledal vadným, neboť při zjišťování skutečného stavu věci nebyly z něho vyvozeny odpovídající právní závěry, jejichž základ je nastíněn v kasační stížnosti, a tuto zásadní vadu správního řízení nenapravil v napadeném rozhodnutí ani krajský soud. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení a přiznal stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti. Dále se obsáhle vyjadřoval k námitkám stěžovatele a navrhoval, aby kasační stížnost byla zamítnuta, a dále aby kasační stížnosti nebyl přiznán odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Byť stěžovatel v kasační stížnosti výslovně neoznačil důvody podle § 103 odst. 1 s. ř. s., z jejího obsahu vyplývá, že kasační stížnost je podávána z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo v nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku neshledal.

Nejvyšší správní soud zjistil z obsahu správního spisu, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 7. 8. 2002 uvedl, že Vietnam opustil 30. 4. 2002 z ekonomických důvodů. Dále uvedl, že v roce 2001 byl povolán k výkonu vojenské služby. Na vojnu jít nechtěl, a proto nenastoupil. Rodiče dostali za jeho jednání peněžitou pokutu. V únoru 2002 dostal další povolávací rozkaz, a proto se musel skrývat u svých známých. Také jeho ekonomická situace a situace jeho rodiny byla velmi špatná. Odjel proto do ČR. Tytéž skutečnosti uvedl i ve vlastnoručně psaném prohlášení. V protokolu o pohovoru ze dne

19. 12. 2002 upřesnil, že výkon základní vojenské služby je ve Vietnamu striktně vyžadován, a pokud by vojenskou službu nenastoupil, byl by zatčen. Dále uvedl, že ve Vietnamu neměl problémy s policií ani se státními úřady. Na dotaz, co by mu hrozilo v případě návratu do vlasti, odpověděl, že kdyby se vrátil do Vietnamu, tak by mu bylo smutno. Jiné skutečnosti neuvedl.

Z výše uvedeného vyplývá pro Nejvyšší správní soud závěr, ostatně učiněný předtím jak žalovaným, tak i krajským soudem, že stěžovatel žádal o udělení azylu z ekonomických důvodů, dále proto, že ve vlasti nechtěl nastoupit základní vojenskou službu a z důvodu legalizace pobytu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, odmítání nástupu výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (shodně též rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, sp. zn. 5 Azs 4/2004). V posuzované věci stěžovatel na dotaz správního orgánu, z jakých důvodů nechtěl nastoupit vojenskou službu, uvedl, že jeho otec sloužil v armádě 12 let a po odchodu z armády byl nemocný, ale žádné odškodnění nedostal. Nutno dále konstatovat, že ani ekonomické důvody (nedostatek finančních prostředků, nemožnost sehnat práci), nezakládají samy o sobě odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 zákona o azylu. Tyto důvody nelze kvalifikovat ani jako politické přesvědčení, a to zejména tehdy, jestliže žadatel nebyl nikdy členem politické organizace, a ani jinak se politicky neangažoval, jak tomu ostatně bylo i v posuzované věci. Důvodem pro udělení azylu pak není ani snaha o legalizaci pobytu v ČR.

Nejvyšší správní soud tedy sdílí závěry správního orgánu a poté i krajského soudu o tom, že důvody uváděné stěžovatelem nelze podřadit pod důvody uvedené v ustanovení § 12 zákona o azylu, podle něhož se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že a) cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, b) cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Pokud stěžovatel popisuje v kasační stížnosti svou vlast jako zemi, v níž nejsou dodržována základní lidská práva, a v obecné rovině uvádí, jaký je pohled státních orgánů i občanů na ty osoby, které odmítají nastoupit základní vojenskou službu, případně na ty občany, kteří se pokusili vytvořit novou existenci v demokratických státech, je třeba konstatovat, že z těchto důvodů nelze dospět k závěru, že by stěžovatel byl osobou, která veřejně projevovala svou nespokojenost se státním vietnamským režimem a vyjadřovala se k otázkám dodržování lidských práv v zemi svého původu, a byla pro takové vystupování státním orgánům nepohodlná.

K námitce stěžovatele, že v případě návratu do vlasti má obavy z psychických a případně i fyzických sankcí, je třeba uvést, že ani uložení sankce za porušení povinností spočívajících v nenastoupení základní vojenské služby, nelze považovat obecně za formu pronásledování. Jak již uvedl správní orgán v odůvodnění napadeného rozhodnutí (a to podle zprávy MZV ČR ze dne 26. 5. 2000), je ve Vietnamu uzákoněna povinná dvouletá vojenská služba ve věku od 18ti do 35ti let. V případě zdravotních potíží a studia a v případě výkonu zaměstnání, které je pro společnost důležitější než absolvování základní vojenské služby, je možné být zproštěn vojenské povinnosti. Vzhledem k rozšířené korupci v zemi je v praxi

podstatně jednodušší získat „modrou knížku“ než dezertovat. Voják, který dezertuje, bude stíhán a odsouzen podle platných vojenských předpisů k trestu odnětí svobody v délce 6 měsíců až 3 roky. Tyto skutečnosti se ovšem týkají jen vojáků, kteří vojenskou základní službu nastoupili a poté dezertovali, což se v případě stěžovatele nestalo.

Namítá-li dále stěžovatel, že soud nezohlednil správně jeho argumenty o obtížích v domovském státě a posoudil je pouze mechanicky, stejně tak jako správní orgán, nelze s jeho tvrzením souhlasit. Nutno totiž zdůraznit, že jak soud, tak i správní orgán, vycházely především z těch zjištění, která uvedl sám stěžovatel, přičemž takto zjištěný skutkový stav byl jak správním orgánem, tak i soudem posouzen v souladu s platnou právní úpravou, jak bylo uvedeno výše.

Se zřetelem ke shora uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že důvody uplatněné stěžovatelem v kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) a d) nebyly prokázány. Kasační stížnost tedy považuje za nedůvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť žalovaný žádné náklady neuplatňoval a stěžovatel neměl s kasační stížností úspěch.

Odměna soudem ustanovenému zástupci stěžovatele, JUDr. Rostislavu Netrvalovi, advokátu, byla přiznána ve výši 2150 Kč, a to za dva úkony právní služby po 1000 Kč (příprava a převzetí zastoupení a doplnění kasační stížnosti ze dne 14. 2. 2005 podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f/, § 11 odst. 1 písm. b/ a d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.), a 150 Kč jako náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky). Celková částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v Brně do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. května 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu